

एपीजे स्कूल, पीतमपुरा
प्रथम संकलित परीक्षा (2016 -2017)

कक्षा : सप्तम्
विषय : संस्कृत

कालावधि : 3 घण्टे
पूर्णाङ्क : 70

1. निम्नलिखित गद्यांश का हिन्दी में अनुवाद कीजिए - (10)
जनाः भ्रमितुं उद्यानं गच्छन्ति । तत्र ते भ्रमन्ति व्यायामं च कुर्वन्ति । ललनाः ईश्वरं नमन्ति । अनन्तरं ताः
पाकशालायां प्रातराशं पचन्ति । गृहस्य सदस्याः प्रातराशं कृत्वा स्वकार्यालयं गमिष्यन्ति । बालाः अपि
पठनाय पुस्तकानि आदाय विद्यालयं गच्छन्ति । विद्यालयं गत्वा गुरुन् प्रणम्य ते अध्ययनं करिष्यन्ति ।
दिने सूर्यस्य अंशवः प्रखराः भविष्यन्ति । भानुना विना धरायां जीवनम् असम्भवम् अस्ति । यः संसाराय
प्रकाशं यच्छति तस्मै भानवे नमः ।
2. निम्नलिखित श्लोक का हिन्दी में अनुवाद कीजिए - (5)
मुण्डे मुण्डे मतिर्भिन्ना कुण्डे कुण्डे नवं जलम् ।
देशे देशे नवाचारा नवा वाणी मुखे मुखे । ।
अथवा
अष्टादश पुराणेषु व्यासस्य वचनद्वयम् ।
परोपकारः पुण्याय पापाय परपीडनम् । ।
3. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक पद में दीजिए - (5)
क. विद्यालये कः उत्सवः भविष्यति?
ख. सूर्यस्य प्रकाशेन कः नश्यति?
ग. सुधीरः कस्य गृहं गच्छति?
घ. किम् अति स्वादु अस्ति?
ङ. करमूले कः वसति?
4. पूरे वाक्य में उत्तर दीजिए - (8)
क. छात्राः प्रवेश मार्गम् उभयतः किं करिष्यन्ति?
ख. अस्माकं मनसि कः अस्ति?
ग. पितामहः सुधीराय कं आशीर्वादं यच्छति?
घ. परलोके धर्मः कः अस्ति?

5. निम्नलिखित वाक्यों के रेखांकित पदों के आधार पर प्रश्न-निर्माण कीजिए - (5)

- क. दुग्धं पीत्वा माधवी पुनः खेलति ।
ख. सायंकाले उत्सवः भविष्यति ।
ग. भिक्षुकः भोजनाय आगमिष्यति ।
घ. मम त्रीणि मित्राणि अपि आगमिष्यन्ति ।
ङ. ते तस्मै शुभकामनां यच्छन्तु ।

6. निम्नलिखित शब्दों में प्रयुक्त उपसर्ग अथवा प्रत्यय अलग करके मूल धातु भी बताइए - (3)
आगम्य, प्रणम्य, मिलित्वा,

7. निम्नलिखित वाक्यों के रेखांकित पद को लोटलकार में बदलकर वाक्य पुनः लिखिए - (4)

- क. वयम् गुरुम् नमामः ।
ख. ते व्यायामं कुर्वन्ति ।
ग. यूयम् मित्रैः सह क्रीडथ ।
घ. तौ सुन्दरं लिखत ।

8. कोष्ठकों में दी गई धातुओं के लोटलकार के उचित रूप द्वारा रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए - (3)

- क. त्वम् सदा सत्यम् । (वद्)
ख. सः प्रातः भ्रमणाय । (गम्)
ग. अहम् स्वकार्यम् । (कृ)

9. मञ्जूषा में अव्यय-पद से रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । (4)

- क. अहम् अवश्यम् एव अभ्यासं करिष्यामि ।
ख. विज्ञानस्य युगम् अस्ति ।
ग. सफलतां प्राप्य सः प्रसन्नः अस्ति ।
घ. एतत् भोजनम् बालकस्य अस्ति ।

मञ्जूषा

अद्य, कृते, अति, इदानीम्

10. उचित पदों के द्वारा रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए - (3)

- क. बहिः कोलाहलः भवति । (गृहात्/गृहस्य/गृहम्/गृहे)
ख. छात्राः नाटकम् पश्यन्ति । (सभा-भवनम्/ सभा-भवनात्/ सभा-भवने/ सभा-भवनस्य)
ग. पञ्च वाक्यानि लिखत । (संस्कृतेन/संस्कृते/संस्कृतम्/संस्कृतस्य)

11. निम्नलिखित संख्याओं को संस्कृत शब्दों में लिखिए - (2)
13, 16, 25, 29
12. निर्देशानुसार शब्दरूप लिखिए - (9)
क. राम - तृतीया एवं पञ्चमी विभक्ति, तीनों वचन
ख. लता - द्वितीया एवं चतुर्थी विभक्ति, तीनों वचन
ग. युष्मद् - प्रथमा एवं सप्तमी विभक्ति, तीनों वचन
13. निर्देशानुसार धातुरूप लिखिए - (9)
क. पठ् धातु , लोट्लकार, प्रथम पुरुष, तीनों वचन
ख. गम् धातु , लट्लकार, मध्यम पुरुष, तीनों वचन
ग. पा धातु , लृट्लकार, उत्तम पुरुष, तीनों वचन
घ. पठ् धातु , लङ्लकार, प्रथम पुरुष, तीनों वचन
ङ. गम् धातु , लृट्लकार, मध्यम पुरुष, तीनों वचन
च. पा धातु , लोट्लकार , उत्तम पुरुष, तीनों वचन